RETTENS KENDELSE (Første Afdeling)

5. september 2007 *

I sag T-295/05,

Document Security Systems, Inc., Rochester, New York (De Forenede Stater), ved solicitors L. Cohen, H. Sheraton og B. Uphoff samt C. Stanbrook, QC,

sagsøger,

mod

Den Europæiske Centralbank (ECB) ved C. Zilioli og P. Machado, som befuldmægtigede, bistået af advokaterne E. Garayar Gutiérrez og G. de Ulloa y Suelves,

sagsøgt,

angående et søgsmål med påstand om, at det fastslås, at ECB har krænket de rettigheder, der er knyttet til et europæisk patent, som sagsøgeren er indehaver af, og om erstatning for det tab, som sagsøgeren hævder at have lidt som følge af patentkrænkelsen,

har

* Processprog: engelsk.

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.D. Cooke, og dommerne R. García-Valdecasas og V. Ciucă,

justitssekretær: E. Coulon,

afsagt følgende

Kendelse

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

1 Artikel 235 EF bestemmer:

»Domstolen har kompetence til at afgøre tvister vedrørende de i artikel 288, stk. 2, omhandlede skadeserstatninger.«

2 Artikel 288, stk. 2 og 3, EF fastsætter:

»For så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold skal Fællesskabet i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, erstatte skader forvoldt af dets institutioner eller af dets ansatte under udøvelsen af deres hverv.

Stk. 2 finder anvendelse på samme vilkår på skader forvoldt af [Den Europæiske Centralbank] eller af dens ansatte under udøvelsen af deres hverv.«

3 Artikel 35, stk. 3, i protokollen om statutten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank, der er knyttet som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (EFT 1992 C 191, s. 68, herefter »ECB-statutten«), som revideret og ændret, bestemmer:

»ECB er ansvarlig efter traktatens artikel 288 […]«

Den europæiske patentkonvention

4 Konventionen af 5. oktober 1973 om meddelelse af europæiske patenter (også kaldet »den europæiske patentkonvention« eller »München-konventionen«, herefter »EPK«), som er ændret ved akten af 17. december 1991 om revision af artikel 63

i EPK og ved Den Europæiske Patentorganisations Administrationsråds afgørelser af 21. december 1978, 13. december 1994, 20. oktober 1995, 5. december 1996, 10. december 1998 og 27. oktober 2005, og som omfatter bestemmelserne i akten af 29. november 2000 om revision af EPK, der finder midlertidig anvendelse, er en multilateral international traktat, der ikke henhører under fællesskabsretten, og som har til formål at etablere en forenklet procedure for opnåelse af patentbeskyttelse i et vist antal lande i Europa. EPK trådte i kraft den 7. oktober 1977 og er indtil videre blevet ratificeret af 32 stater, heriblandt alle Den Europæiske Unions medlemsstater.

5 Den Europæiske Patentorganisation, der har til opgave at udstede europæiske patenter, blev oprettet ved artikel 4 i EPK. Denne opgave varetages af Den Europæiske Patentmyndighed (herefter »Patentmyndigheden«), der er et af Den Europæiske Patentorganisations organer.

6 EPK's artikel 2, stk. 2, bestemmer, at »[d]et europæiske patent […] i hver kontraherende stat, hvor hvilken det er meddelt, [har] den samme virkning og er underkastet de samme bestemmelser som et i den pågældende stat meddelt nationalt patent, for så vidt ikke andet er bestemt i denne konvention«.

7 EPK's artikel 64 bestemmer:

»1. Et europæisk patent giver fra dagen for meddelelsen om dets udstedelse i enhver kontraherende stat, for hvilken det er udstedt, indehaveren de samme rettigheder, som et i den pågældende stat udstedt nationalt patent ville give, jf. dog bestemmelserne i stk. 2.

2. Omhandler det europæiske patent en fremgangsmåde, omfatter beskyttelsen også de ved fremgangsmåden direkte fremstillede produkter.

3. Krænkelse af et europæisk patent behandles i henhold til national lovgivning.«

8 EPK indeholder en række regler, der gælder i alle de kontraherende stater. Disse fælles regler omhandler kriterierne for patenterbarhed (artikel 52-57 i EPK), ugyldighedsgrunde for et fællesskabspatent (artikel 138 i EPK, jf. nedenfor) og patentbeskyttelsens omfang og varighed (artikel 63, artikel 64, stk. 2, og artikel 69 i EPK).

9 Artikel 138 i EPK omhandler de tilfælde, hvor et europæisk patent i henhold til en kontraherende stats lovgivning og med virkning på denne stats område kan erklæres ugyldigt.

Sagens faktiske omstændigheder

10 Sagsøgeren, der er et amerikansk selskab, udtog i 2004 et europæisk patent, som navnlig vedrørte foranstaltninger til beskyttelse mod forfalskning af pengesedler. Opfindelsen er gjort af Ralph C. Wicker og består i en metode til fremstilling af dokumenter, der afslører falskneriet, når de kopieres ved hjælp af apparater, der benytter sig af scanningsteknologi.

11 Ralph Wicker ansøgte den 18. januar 1989 om patent på denne fremstillingsmetode i USA. Den 16. januar 1990 indgav han en europæisk patentansøgning til Patentmyndigheden.

12 Ralph Wickers europæiske patentansøgning blev offentliggjort i *European Patent Bulletin* (den europæiske patenttidende) den 13. november 1991. Ansøgningen blev afvist den 18. juli 1995 på grund af manglende opfindelseshøjde i forhold til den kendte teknik. Denne afgørelse blev anket den 5. februar 1999, hvorefter et af Patentmyndighedens tekniske appelkamre godkendte meddelelsen af det ansøgte patent, der blev endeligt tildelt den 24. november 1999 under nr. 0 455 750 B1 og med betegnelsen »Method of making a nonreplicable document« (metode til fremstilling af et kopibeskyttet dokument) (herefter det »omtvistede patent«).

13 Sagsøgeren har gjort gældende, at det omtvistede patent er blevet valideret og står ved magt i Frankrig, Østrig, Det Forenede Kongerige, Tyskland, Belgien, Spanien, Italien, Luxembourg og Nederlandene (herefter de »berørte stater«). Ralph Wicker havde angivet de berørte lande, da han indgav sin ansøgning om det omtvistede patent. Sagsøgeren har anført, at patentet også gælder i Liechtenstein, Danmark, Sverige og Schweiz, som ligger uden for det område, hvor euroen er den officielle valuta (eurozonen), og som ikke har trykt euro-pengesedler. Disse lande er derfor ikke nævnt i stævningen.

14 Sagsøgeren har oplyst, at det omtvistede patent tilhørte Ralph Wicker indtil hans død i 1997, hvorefter patentet overgik til hans arvinger i henhold til lovgivningen i staten New York. Sagsøgeren købte patentet af arvingerne den 22. december 2004 og fik som følge af købet ret til at anlægge søgsmål og kræve erstatning for handlinger, der var foretaget forud for dette køb.

15 Sagsøgeren mener, at ECB har foretaget eller givet tilladelse til tre handlinger, som krænker de rettigheder, der er knyttet til det omtvistede patent. For det første har ECB udarbejdet (eller for egen regning fået udarbejdet) eurosedler ved anvendelse af den metode, der er omfattet af det omtvistede patent. For det andet har ECB fået trykt disse pengesedler. For det tredje har ECB tilladt, at disse pengesedler udstedes og anvendes som lovligt betalingsmiddel i eurozonen.

Retsforhandlinger

16 Sagsøgeren har anlagt denne sag ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 1. august 2005.

17 Sagsøgeren har i sagen for det første nedlagt påstand om, at det fastslås, at ECB har krænket de rettigheder, der er knyttet til det omtvistede patent, ved at udarbejde, trykke og udstede eurosedler. Sagsøgeren har for det andet rejst krav om erstatning for det tab, selskabet mener at have lidt, i form af en rimelig afgift set i forhold til ECB's svigagtige handlinger.

18 ECB har ved et processkrift indleveret den 21. oktober 2005 fremsat formalitetsindsigelse i henhold til artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement. Den 29. december 2005 fremsatte sagsøgeren sine bemærkninger til denne formalitetsindsigelse.

19 ECB oplyste ved skrivelse af 6. april 2006 Retten om, at Banken den 23. marts 2006 havde anlagt sag for at få det omtvistede patent kendt ugyldigt i alle de berørte stater med undtagelse af Italien, hvor der blev anlagt ugyldighedssøgsmål den 27. marts, og Spanien. ECB har i forbindelse med disse sager gjort gældende, at det omtvistede patent er ugyldigt, fordi det åbenbart er mere omfattende end anført i den oprindelige ansøgning, fordi opfindelsen ikke er ny, og fordi den ikke har opfindelseshøjde.

20 ECB oplyste ved skrivelse af 7. juli 2006 Retten om, at Banken den 12. maj 2006 havde anlagt sag for at få det omtvistede patent kendt ugyldigt i Spanien.

21 Den 18. oktober 2006 forelagde sagsøgeren Retten sine bemærkninger til ECB's to skrivelser om de ugyldighedssøgsmål, der var anlagt. Sagsøgeren har anført, at de ugyldighedssøgsmål, der er anlagt ved de nationale domstole, ikke er relevante for den foreliggende sag, og at Retten bør forkaste ECB's formalitetsindsigelse og tage stilling til sagens realitet.

22 ECB meddelte ved skrivelse af 11. april 2007 Retten, at de ugyldighedssøgsmål, der var anlagt i Det Forenede Kongerige og Tyskland, var blevet afgjort i første instans.

23 Hvad angår ugyldighedssøgsmålet i Det Forenede Kongerige oplyste ECB, at High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Patent Court) (Det Forenede Kongerige), havde kendt det omtvistede patent ugyldigt, fordi det var mere omfattende end anført i den oprindelige ansøgning. ECB meddelte Retten, at sagsøgeren havde fået tilladelse til at appellere denne dom til Court of Appeal (England & Wales) (Det Forenede Kongerige), og at ECB havde fået tilladelse til at iværksætte kontraappel.

24 Hvad angår ugyldighedssøgsmålet i Tyskland oplyste ECB, at Bundespatentgericht (Tyskland) ved dom af 27. marts 2007 havde kendt det omtvistede patent gyldigt. ECB underrettede også Retten om, at Banken havde til hensigt at appellere denne dom.

Parternes påstande

25 Sagsøgeren har i sin stævning nedlagt følgende påstande:

— Det fastslås, at ECB har krænket de rettigheder, der er knyttet til det omtvistede patent.

— ECB tilpligtes at betale sagsøgeren erstatning for krænkelse af de rettigheder, der er knyttet til det omtvistede patent, idet beløbet opgøres efterfølgende.

— ECB tilpligtes at betale sagens omkostninger.

26 ECB har i sin formalitetsindsigelse nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

27 Sagsøgeren har i sine bemærkninger til formalitetsindsigelsen nedlagt følgende påstande:

— Formalitetsindsigelsen forkastes.

— Sagen antages til realitetsbehandling.

— Der afsiges en anerkendelsesdom som påstået i stævningen.

Påstanden om patentkrænkelse

Formaliteten

28 I henhold til procesreglementets artikel 114, stk. 1, kan Retten, såfremt en part fremsætter begæring herom, tage stilling til, om sagen bør afvises, uden at indlede behandlingen af sagens realitet. I henhold til samme artikels stk. 3 forhandles der mundtligt om begæringen, medmindre Retten bestemmer andet. I den foreliggende sag finder Retten, at de oplysninger, der fremgår af sagen, er tilstrækkelige, og at det derfor er ufornødent at indlede den mundtlige forhandling.

29 ECB's formalitetsindsigelse støttes på tre anbringender vedrørende henholdsvis sagsøgerens manglende søgsmålskompetence, Rettens manglende kompetence til at behandle og træffe afgørelse i den foreliggende sag og manglende overholdelse af formkravene i stævningen.

30 Anbringendet om Rettens inkompetence skal behandles først.

Parternes argumenter

31 ECB har gjort gældende, at selv om sagen er rejst i henhold til artikel 235 EF og 288 EF, har sagsøgeren ikke blot fremsat krav om erstatning. Sagsøgeren har først og fremmest nedlagt påstand om, at det fastslås, at ECB har krænket det omtvistede patent, og først herefter fremsat krav om skadeserstatning.

32 ECB anser ikke Retten for kompetent til at træffe afgørelse om patentkrænkelsen. Banken mener, at det kun er de nationale domstole, der har kompetence til at fastslå, at det omtvistede patent er blevet krænket.

33 Efter ECB's opfattelse vil Retten for at kunne antage sagen til realitetsbehandling skulle gribe ind i den enekompetence, som de nationale domstole er tillagt i deres nationale lovgivning med hensyn til krænkelse af patenter, hvilket er i strid med EPK, hvorefter tvister om europæiske patenter afgøres af de kontraherende staters nationale domstole.

34 ECB har til støtte herfor gjort gældende, at der opstår en vifte af uafhængige, nationale patenter, når først et europæisk patent er udstedt og valideret i alle de angivne stater. ECB mener derfor, at det er lovgivningen i den enkelte stat, der afgør, både hvilke virkninger patenterne skal have i denne stat, og hvilke processuelle regler der skal anvendes i tilfælde af tvister. Da spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en krænkelse, udelukkende beror på national ret, er Retten efter ECB's opfattelse ikke kompetent til at træffe afgørelse herom.

35 ECB har påpeget, at de enkelte medlemsstaters nationale lovgivning på patentområdet:

— fastsætter forskellige betingelser for, at patentet kan beskyttes på nationalt niveau

— tillægger visse retsinstanser, som ofte er specialiserede, enekompetence til at behandle spørgsmål om krænkelse af patenter og om deres gyldighed

— indeholder forskellige processuelle regler, navnlig med hensyn til begrænsninger af søgsmålskompetencen

— fastsætter forskellige betingelser, der skal være opfyldt, for at der kan tilkendes erstatning

— fastsætter forskellige forældelsesfrister for tilkendelse af erstatning og for patentkrænkelsessager.

36 ECB mener ikke, der er noget til hinder for, at sagsøgeren anlægger sag ved de kompetente nationale domstole for at få fastslået, om de påståede krænkelser foreligger. ECB har anført, at det fremgår af artikel 35, stk. 2, i ECB's statut, at tvister mellem ECB på den ene side og andre personer på den anden side afgøres af de kompetente nationale domstole, medmindre Domstolen er tillagt kompetence.

37 Sagsøgeren har i første række gjort gældende, at Retten har kompetence til at påkende sagen, hvilket fremgår af bestemmelserne i såvel artikel 235 EF som artikel 288, stk. 2, EF, der tillægger Fællesskabets retsinstanser kompetence til at afgøre tvister om Fællesskabets pligt i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, til at erstatte skader forvoldt af fællesskabsinstitutionerne for så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold. Sagsøgeren har anført, at ECB er en fællesskabsinstitution, og at det bestemmes udtrykkeligt i artikel 288, stk. 3, EF, at Fællesskabet skal erstatte skader forvoldt af ECB eller af dens ansatte under udøvelsen af deres hverv.

38 Sagsøgeren mener, at Rettens kompetence udelukkende reguleres af traktaten og ikke kan reguleres af nogen som helst national lovgivning eller af den afledte fællesskabsret. Sagsøgeren har navnlig bestridt, at Rettens kompetence kan reguleres af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1) (denne forordning fastlægger de nationale retters kompetence på det civil- og handelsretlige område).

39 Sagsøgeren har bl.a. påpeget, at det bestemmes i artikel 67 i forordning nr. 44/2001, at den ikke gælder for den retslige kompetence, der tillægges i fællesskabsretsakter, herunder traktaten.

40 Sagsøgeren mener imidlertid, at de nationale retters kompetence med hensyn til patentkrænkelse er fastlagt i forordning nr. 44/2001. Det er som hovedregel retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har bopæl, der har kompetencen, selv om krænkelsen er sket på en anden medlemsstats område.

41 Sagsøgeren mener ligeledes, at den ret, ved hvilken en tvist mellem to parter om krænkelse af et patent først er anlagt, i henhold til artikel 27 i forordning nr. 44/2001 har enekompetence til at afgøre enhver tvist om en sådan krænkelse mellem de samme parter og vedrørende det samme patent.

42 Sagsøgeren har desuden gjort gældende, at det fremgår af retspraksis, at retterne i den stat, på hvis område et patent er registreret, kun har enekompetence i sager, der drejer sig om selve patentets gyldighed eller om, hvorvidt deponering eller registrering har fundet sted (Domstolens dom af 15.11.1983, sag 288/82, Duijnstee, Sml. s. 3663, præmis 22). ECB's påstand om, at retterne i de enkelte berørte stater i henhold til deres egne nationale love har enekompetence til at træffe afgørelse om krænkelsen af det omtvistede patent på deres område, er derfor ikke korrekt.

43 Sagsøgeren har i øvrigt gjort opmærksom på, at det i mange internationale konventioner fastslås, at patentkrænkelse er en retsstridig handling i privatretlig forstand, for hvilken der skal ydes skadeserstatning, og at dette princip faktisk følges af de største handelsnationer og har været i fokus for Verdenshandelsorganisationen (WTO). Sagsøgeren mener derfor, at der er tale om et grundlæggende princip både i Fællesskabets lovgivning og i de nationale lovgivninger. Sagsøgeren har således præciseret, at Fællesskabet siden den 1. januar 1995 har været medlem af WTO og derfor har pligt til at overholde bestemmelserne i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (herefter »TRIPs-aftalen«). Sagsøgeren har anført, at ifølge fast retspraksis udgør bestemmelserne i de internationale aftaler, EU indgår, herunder TRIPs-aftalen, en integreret del af fællesskabsretten (Domstolens dom af 30.4.1974, sag 181/73, Haegemann, Sml. s. 449). Sagsøgeren fastholder, at Den Europæiske Unions medlemsstater under alle omstændigheder også er medlemmer af WTO og bundet af TRIPs-aftalen. Principperne heri indgår derfor i de enkelte medlemsstaters nationale lovgivninger.

44 Sagsøgeren har herved anført, at ECB's argument om, at det vil være vanskeligt for Retten at anvende flere nationale love for at undersøge, om ECB har krænket det omtvistede patent, ikke er relevant i den foreliggende sag. Sagsøgeren mener ikke, det har nogen betydning for Rettens kompetence, at den er nødt til at undersøge og anvende nationale love. Ifølge sagsøgeren fremgår det af retspraksis (Domstolens dom af 8.10.1986, forenede sager 169/83 og 136/84, Leussink m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 2801, og af 27.3.1990, sag C-308/87, Grifoni mod Kommissionen, Sml. I, s. 1203), at fællesskabsinstitutionerne ved overtrædelse af forpligtelser, der er fastlagt i national ret, er ansvarlige for de skader, de forvolder borgerne, og at Retten har kompetence til at træffe afgørelse herom.

45 Sagsøgeren har desuden anført, at ifølge artikel 288 EF afgøres søgsmål om skader forvoldt af fællesskabsinstitutionerne i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaterne. Sagsøgeren anser derfor ECB's bemærkninger om, at de nationale lovgivninger om beregning af erstatning i tilfælde af patentkrænkelse er forskellige, for at være malplacerede.

46 Sagsøgeren mener ikke, at det påhvilede selskabet at udtømme alle nationale retsmidler, inden det anlagde den foreliggende sag. Den retspraksis, som ECB har fremført til støtte for denne antagelse, vedrører tilfælde, hvor medlemsstaterne har anvendt eller gennemført fællesskabsretten forkert. Efter sagsøgerens opfattelse er det kun i disse tilfælde, at det er nødvendigt at undersøge, om en sagsøger skal udtømme de nationale retsmidler over for medlemsstaten selv, inden der anlægges erstatningssag mod Fællesskabet. Sagsøgeren har dog anført, at det ikke påstås, at en medlemsstat har begået en fejl i den foreliggende sag, da ECB er den eneste, der er skyld i den omhandlede krænkelse.

47 Sagsøgeren har endvidere påpeget, at ECB's forslag om, at der samtidig skal anlægges sager ved retterne i flere medlemsstater, vil kunne medføre komplikationer, unødige omkostninger og ubegrundede forsinkelser som følge af de vanskeligheder, der vil

være med udøvelsen af retternes konkurrerende kompetencer, henset til forordning nr. 44/2001. Fællesskabet ville herved tilsidesætte sine forpligtelser i henhold til TRIPs-aftalens artikel 41, hvorefter procedurerne til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder skal være rimelige og ikke må være unødigt komplicerede eller medføre ubegrundede forsinkelser.

48 Sagsøgeren har i øvrigt gjort gældende, at erstatningssagen ved Retten risikerer at blive forældet, hvis selskabet samtidig skal anlægge sager ved de nationale domstole.

49 Endelig mener sagsøgeren, at Retten har kompetence til at fastslå, at ECB har krænket det omtvistede patent, da en erklæring herom vil have samme virkning som Rettens konstatering om, at Fællesskabet ifalder ansvar til betaling af erstatning. Artikel 288 EF giver imidlertid Retten mulighed for at foretage en sådan konstatering. Sagsøgeren mener i øvrigt, at det fremgår udtrykkeligt af retspraksis, at Retten kan afsige domme, der anerkender erstatningskrav, når det endnu ikke er muligt at beregne den skade, der er sket, eller når der kan ske skade i fremtiden (Domstolens dom af 2.6.1976, forenede sager 56/74-60/74, Kampffmeyer mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 711). Sagsøgeren mener herudover, at Fællesskabet ifølge TRIPs-aftalen har pligt til at have regler om »anerkendelsesdomme og passende erstatning« i forbindelse med patentkrænkelse.

Rettens bemærkninger

50 Det bemærkes indledningsvis, at Retten kun kan udøve den kompetence, den er tillagt i fællesskabsretten. Dette princip fremgår af artikel 7 EF, hvorefter Fællesskabets

retsinstanser skal handle inden for rammerne af de beføjelser, som de er tillagt ved traktaten. Artikel 220 EF bestemmer ligeledes, at Domstolen og Retten inden for rammerne af deres respektive beføjelser skal værne om lov og ret ved traktatens fortolkning og anvendelse.

51 Hvis Retten ikke er tillagt en sådan kompetence, kan den ikke påkende en sag uden at udvide sin dømmende myndighed til tvister, hvori Fællesskabet er part, og som ifølge artikel 240 EF skal afgøres af de nationale retter (jf. i denne retning Domstolens dom af 21.5.1987, forenede sager 133/85-136/85, Rau m.fl., Sml. s. 2289, præmis 10, samt Rettens kendelse af 3.10.1997, sag T-186/96, Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 1633, præmis 47, af 12.12.2005, sag T-360/05, Natexis Banques Populaires mod RoboBAT, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 12, og af 26.1.2007, sag T-91/06, Theofilopoulos mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 16). Det bestemmes også i artikel 35, stk. 2, i ECB's statut, at tvister mellem ECB og andre personer afgøres af de kompetente nationale domstole, medmindre Domstolen er tillagt kompetence.

52 I den foreliggende sag har sagsøgeren nedlagt påstand om, at Retten selv fastslår, at ECB har gjort sig skyldig i krænkelse af sagsøgerens forskellige nationale patenter.

53 Som ECB har påpeget, består et europæisk patent reelt af en samling identiske nationale patenter, som udstedes af de stater, patentansøgeren har angivet i sin ansøgning. EPK's artikel 2 og artikel 64, stk. 1, præciserer i denne forbindelse, at det europæiske patent har samme retsvirkning som et nationalt patent i alle de stater, ansøgeren har angivet, og er underkastet de samme bestemmelser som et nationalt patent. EPK's artikel 64, stk. 3, bestemmer desuden, at krænkelse af et europæisk patent behandles i henhold til national lovgivning.

54 Da sagsøgeren har beskyldt ECB for at have krænket det omtvistede patent i ni af de stater, som patentet er udstedt for, svarer det derfor til at påstå, at ECB har krænket ni nationale patenter.

55 Lovgivningen i hver af de pågældende ni stater forbyder tredjemand at udnytte patenterede opfindelser uden patenthaverens samtykke og giver sidstnævnte mulighed for at gøre indsigelse mod en sådan udnyttelse ved domstolene. ECB er klar over, at Banken har pligt til at overholde de berørte staters patentregler, og har erkendt, at sagsøgeren vil kunne anlægge sag om patentkrænkelse mod den ved de nationale domstole.

56 Der findes imidlertid ingen fællesskabsretlig bestemmelse, der tillægger Retten kompetence til at påkende sager om patentkrænkelse. Patentkrænkelsessager er ikke nævnt blandt de typer retssager, der i henhold til artikel 220 EF — 241 EF henhører under Fællesskabets retsinstansers kompetence.

57 Hertil kommer, at den nationale patentret til forskel fra reglerne om andre intellektuelle ejendomsrettigheder, såsom den nationale varemærkeret, slet ikke er blevet harmoniseret på fællesskabsplan. Når det drejer sig om et område, hvor Fællesskabet endnu ikke har lovgivet, og som derfor henhører under medlemsstaternes kompetence, hører beskyttelsen af visse intellektuelle ejendomsrettigheder såsom patenter og de foranstaltninger, der skal træffes med henblik herpå af de retlige myndigheder, ikke under fællesskabsretten (Domstolens dom af 14.12.2000, forenede sager C-300/98 og C-392/98, Dior m.fl., Sml. I, s. 11307, præmis 48).

58 Sagsøgeren mener dog, at Retten i henhold til bestemmelserne i artikel 235 EF og 288, stk. 2, EF i forening kan foretage enhver konstatering, der er nødvendig for at afgøre, om en fællesskabsinstitution har handlet retsstridigt, således at Fællesskabet

ifalder ansvar, uden indskrænkninger med hensyn til de nationale forskrifter, hvis overtrædelse kan konstateres, eller hvilke vurderinger af den nationale lovgivning der kan foretages i dette øjemed.

59 Da patentkrænkelse vedrører ansvar uden for kontraktforhold, mener sagsøgeren, at Retten i hvert fald skal kunne afgøre, om krænkelsen faktisk har fundet sted. I dommene i sagerne Leussink m.fl. mod Kommissionen og Grifoni mod Kommissionen blev det fastslået, at Fællesskabets retsinstanser har kompetence til at påkende sager, hvor der nedlægges påstand om erstatning for skader, som skyldes, at fællesskabsinstitutionerne har tilsidesat nationalretlige forpligtelser, f.eks. ved ikke at respektere eksisterende patenter.

60 Sagsøgerens opfattelse kan imidlertid ikke tiltrædes.

61 Sagsøgeren tager for det første ikke hensyn til, at selskabet har anlagt en sag om patentkrænkelse, som er væsensforskellig fra den sag om ansvar uden for kontraktforhold, som selskabet også har anlagt. Retten er nødt til at behandle patentkrænkelsessagen som en selvstændig sag og i forhold til reglerne om, hvilke søgsmål der henhører under Fællesskabets retsinstansers kompetence.

62 Hvis sagsøgerens opfattelse lægges til grund, vil det for det andet betyde, at Retten skal tage stilling til ethvert spørgsmål, der er underlagt national ret, hvis hensigten er at afgøre, om en fællesskabsinstitution har handlet retsstridigt, som led i en erstatningssag. Retten vil skulle udtale sig om spørgsmål, der falder uden for dens kompetence, og tiltage sig beføjelser, der er forbeholdt de nationale domstole. Retten kan imidlertid ikke behandle en påstået overtrædelse af national lovgivning som et

retsspørgsmål, der indebærer en fuld judiciel prøvelse, da en sådan prøvelse kun kan foretages af de nationale myndigheder (jf. i denne retning Rettens dom af 6.7.2000, sag T-139/99, AICS mod Parlamentet, Sml. II, s. 2849, præmis 40, stadfæstet ved Domstolens kendelse af 21.6.2001, sag C-330/00 P, AICS mod Parlamentet, Sml. I, s. 4809).

63 Sagsøgeren kan ikke påberåbe sig den retspraksis, som selskabet har fremført til støtte for sine argumenter.

64 Hvad angår dommen i sagen Leussink m.fl. mod Kommissionen, som vedrører en erstatningssag anlagt af en tjenestemand ved Kommissionen, der blev kvæstet ved en trafikulykke i Tyskland, da han under en tjenesterejse var passager i en bil, som blev ført af en af denne institutions chauffører, er det vigtigt at bemærke, at det i den pågældende dom til forskel fra, hvad sagsøgeren har anført, aldrig blev fastslået, at Fællesskabets retsinstanser havde kompetence til at afgøre, om en fællesskabsinstitution havde tilsidesat en national retsregel. Domstolen, der kendte Kommissionen erstatningspligtig, fastslog tværtimod udtrykkeligt, at Kommissionens ansvar ikke kunne fastlægges på grundlag af national ret (dommens præmis 15).

65 Hvad angår dommen i sagen Grifoni mod Kommissionen, som vedrører en erstatningssag anlagt af en entreprenør, der var udsat for en ulykke, da han besigtigede taget på en af Kommissionens bygninger i Ispra (Italien) med henblik på udførelse af vedligeholdelsesarbejde, er det vigtigt at bemærke, at Domstolen til forskel fra, hvad sagsøgeren har påstået, ikke selv tog stilling til, om den adfærd, der blev foreholdt Kommissionen, dvs. undladelsen af at træffe de sikkerhedsforanstaltninger, der var fastsat i loven i den stat, hvor bygningen lå, var i strid med de gældende nationale regler. Det nationale organ, der er kompetent til at påse, om disse regler overholdes, havde faktisk allerede fastslået, at Kommissionen ikke havde truffet nogen forebyggende foranstaltning og derfor havde tilsidesat de nationale regler til forebyggelse af

ulykker (generaladvokat Tesauros forslag til afgørelse i sagen Grifoni mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. 1203, punkt 26). Domstolen fandt under disse omstændigheder, at det var blevet fastslået, at Kommissionen havde udvist forsømmelse ved ikke at træffe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger for at forebygge ulykken og havde handlet retsstridigt, således at Fællesskabet ifaldt ansvar (dommens præmis 13 og 14), eftersom de øvrige betingelser for, at Fællesskabet kan pålægges ansvar, var opfyldt, dvs. at der forelå et virkeligt tab, og at der var årsagssammenhæng mellem dette tab og den retsstridige adfærd, der blev lagt den pågældende institution til last. Sådan forholder det sig imidlertid ikke i den foreliggende sag, hvor de kompetente nationale retsinstanser ikke har fastslået, at ECB har krænket de forskellige berørte nationale patenter.

66 Retten anlagde den samme synsvinkel i to andre domme, nemlig dom af 6. juli 2000, AICS mod Parlamentet, og af 11. juni 2002, AICS mod Parlamentet (sag T-365/00, Sml. II, s. 2719), der begge drejede sig om Parlamentets tildeling af en offentlig kontrakt vedrørende befordring i Strasbourg af personer med tilknytning til denne institution i anonyme køretøjer med chauffører. En af de tilbudsgivere, hvis bud ikke var blevet accepteret, anlagde sag med påstand om annullation af Parlamentets afgørelse om tildeling af kontrakten, som tilbudsgiveren anså for ulovlig, og påstod den nævnte institution kendt erstatningspligtig. Sagsøgeren gjorde i forbindelse med annullationssøgsmålet gældende, at den endelige kontrakt mellem Parlamentet og den virksomhed, hvis bud var blevet antaget, var i strid med den franske lovgivning, der finder anvendelse på taxikørsel. Ved dom af 6. juli 2000 i sagen AICS mod Parlamentet forkastede Retten både annullations- og erstatningspåstanden med den begrundelse, at sagsøgeren ikke havde ført bevis for, at Parlamentet havde foretaget en klart fejlagtig fortolkning af den franske lovgivning (præmis 43). I dommen af 11. juni 2002 i sagen AICS mod Parlamentet tog Retten omvendt hensyn til, at tribunal correctionnel de Strasbourg (kriminalretten i Strasbourg) i mellemtiden havde afsagt en dom af 7. april 2000, hvori den havde fastslået, at den franske lovgivning var til hinder for Parlamentets fortolkning (dommens præmis 65-71). Retten annullerede derfor afgørelsen om tildeling af kontrakten, men forkastede erstatningspåstanden som følge af manglende bevis for det hævdede tab (præmis 79).

67 Der skal herudover tages hensyn til, at det i EPK's artikel 138 bestemmes, at et europæisk patent kan erklæres ugyldigt i medfør af lovgivningen i en kontraherende stat og med virkning på denne stats område, og at artikel 22, stk. 4, i forordning

nr. 44/2001 tillægger retterne i den stat, hvor et patent er registreret, enekompetence i sager om patentets gyldighed, samt at Domstolen har præciseret, at denne enekompetence finder anvendelse, uanset i hvilken processuel sammenhæng spørgsmålet om gyldigheden rejses, såvel hvis det sker ved, at der nedlægges påstand herom, som hvis det sker i form af en indsigelse (jf. analogt Domstolens dom af 13.7.2006, sag C-4/03, GAT, Sml. I, s. 6509, præmis 25).

68 Spørgsmålet om patentets gyldighed er i de fleste tilfælde afgørende i forbindelse med sager om patentkrænkelse, da den person, der beskyldes for at have krænket et patent, i samme forbindelse kan gøre gældende, at patentet er ugyldigt, for med tilbagevirkende kraft at fratage patenthaveren den ret, som denne har påberåbt sig, og dermed opnå frifindelse i den patentkrænkelsessag, der er anlagt mod ham. Dette er i øvrigt også tilfældet her, da ECB allerede har anlagt søgsmål til prøvelse af det omtvistede patent ved domstolene i alle de berørte stater.

69 Det er under disse omstændigheder muligt, at de patenter, som ECB beskyldes for at have krænket, kan være ugyldige og dermed ikke eksisterende. I det foreliggende tilfælde er der tale om en reel risiko, eftersom High Court of Justice ved en dom af 26. marts 2007 har fastslået, at det omtvistede patent ikke er gyldigt på Det Forenede Kongeriges område.

70 Endelig kan Retten ikke rejse tvivl om lovligheden af en national industriel ejendomsret uden at tilsidesætte princippet om loyalt samarbejde, som skal regulere forholdet mellem medlemsstaterne og fællesskabsinstitutionerne, og som ifølge fast retspraksis ikke bare indebærer, at medlemsstaterne skal træffe alle foranstaltninger, der er egnede til at sikre fællesskabsrettens gennemslagskraft, men også, at medlemsstaterne og Fællesskabets institutioner er gensidigt forpligtet til loyalt samarbejde (Domstolens kendelse af 13.7.1990, sag C-2/88, Zwartveld m.fl., Sml. I, s. 3365, præmis 17, og Domstolens dom af 16.10.2003, sag C-339/00, Irland mod Kommissionen, Sml. I, s. 11757, præmis 71 og 72).

71 Det må på denne baggrund fastslås, at det tilkommer de nationale domstole og ikke Retten at afgøre, om et nationalt patent er blevet krænket. Patentkrænkelsessagen må derfor afvises på grund af Rettens manglende kompetence.

72 Sagsøgerens argument om, at det ikke påhvilede selskabet at udtømme alle nationale retsmidler, inden det anlagde erstatningssag ved Retten, ændrer intet herved, da det i nærværende sag ikke er gjort gældende, at en medlemsstat er medansvarlig for krænkelsen. Sagsøgeren har også anført, at hvis der sideløbende anlægges sag ved domstolene i flere medlemsstater, vil det kunne medføre komplikationer og ubegrundede forsinkelser.

73 For det første skyldes sagsøgerens forpligtelse til at anlægge sideløbende nationale søgsmål for at gøre sine individuelle rettigheder gældende ikke, at medlemsstaternes myndigheder er medansvarlige for den påståede krænkelse, men udelukkende, at Retten ikke har kompetence til at afgøre, om ECB har krænket et nationalt patent.

74 For det andet er de komplikationer og forsinkelser, som sagsøgeren kan blive udsat for, fordi selskabet er nødt til at anlægge parallelle søgsmål for at gøre sine rettigheder gældende, ene og alene en følge af, at der ikke eksisterer et patent på fællesskabsplan, og situationen er den samme for alle indehavere af en opfindelse, der er beskyttet ved forskellige nationale patenter i Fællesskabet.

75 Hvad endelig angår sagsøgerens argument om, at erstatningssagen mod ECB ved Retten kan forældes, inden de kompetente nationale retsinstanser har truffet deres afgørelser, bemærkes det, at forældelsesfristen for søgsmål mod Fællesskabet om erstatning uden for kontrakt ikke kan begynde at løbe, før alle de betingelser, som er en forudsætning for erstatningspligten, er opfyldt (Domstolens dom af 27.1.1982,

forenede sager 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 og 5/81, Birra Wührer m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 85, præmis 10, og Domstolens kendelse af 18.7.2002, sag C-136/01 P, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi mod Kommissionen, Sml. I, s. 6565, præmis 30). I den foreliggende sag kan forældelsesfristen for sagsøgerens erstatningssøgsmål mod Fællesskabet ikke begynde at løbe, før selskabet ved de kompetente nationale domstole har fået fastslået, at ECB har gjort sig skyldig i den påståede krænkelse.

Erstatningspåstanden

76 Retten mener i lighed med sagsøgeren, at den har kompetence til at påkende erstatningspåstanden i henhold til bestemmelserne i såvel artikel 235 EF som artikel 288, stk. 2, EF, der tillægger Fællesskabets retsinstanser kompetence til at afgøre tvister om Fællesskabets pligt til at erstatte skader forvoldt af fællesskabsinstitutionerne for så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold. Det bestemmes i artikel 288, stk. 3, EF, at Fællesskabet skal erstatte skader forvoldt af ECB.

77 ECB har også fremsat en formalitetsindsigelse mod erstatningspåstanden. Retten finder dog, at denne påstand må afvises, da den er fuldstændig grundløs.

78 ECB har herved anført, at det fremgår af fast retspraksis, at tre betingelser skal være opfyldt, for at der kan ydes erstatning, nemlig at den omhandlede institution har overtrådt en retsregel, der tillægger borgerne rettigheder, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagssammenhæng mellem den begåede overtrædelse og det lidte

tab. ECB har tilføjet, at hvis en af disse betingelser ikke er opfyldt, må Retten afvise sagen som helhed uden at undersøge, om de øvrige betingelser er opfyldt.

79 Det fremgår af procesreglementets artikel 111, at hvis det er åbenbart, at sagen må afvises, eller hvis sagen er åbenbart ugrundet, kan Retten uden at fortsætte sagens behandling træffe afgørelse ved begrundet kendelse. Retten finder, at den foreliggende sag er tilstrækkeligt belyst af sagens akter, og har i henhold til denne artikel besluttet ikke at fortsætte sagens behandling.

80 Det bemærkes, at en række betingelser skal være opfyldt, for at Fællesskabet kan drages til ansvar uden for kontraktforhold i henhold til artikel 288, stk. 2, EF, for sine organers ulovlige adfærd, nemlig at den adfærd, der foreholdes institutionerne, har været retsstridig, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagssammenhæng mellem den påståede adfærd og det påberåbte tab (Domstolens dom af 29.9.1982, sag 26/81, Oleifici Mediterranei mod EØF, Sml. s. 3057, præmis 16, samt Rettens dom af 11.7.1996, sag T-175/94, International Procurement Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 729, præmis 44, og af 16.10.1996, sag T-336/94, Efisol mod Kommissionen, Sml. II, s. 1343, præmis 30).

81 I den foreliggende sag er det ikke godtgjort, at den første af de krævede betingelser er opfyldt, dvs. at den adfærd, som foreholdes ECB, og som består i den omtvistede patentkrænkelse, var retsstridig. Det er som nævnt de kompetente nationale myndigheder, der skal fastslå, om der er sket en krænkelse. Sagsøgeren har ikke ført bevis herfor, men har i stedet anmodet Retten om selv at fastslå dette. Retten kan dog kun afgøre, om den pågældende krænkelse medfører, at Fællesskabet ifalder ansvar, hvis en kompetent national myndighed har truffet en afgørelse, hvori det konstateres, at ECB har gjort sig skyldig i denne krænkelse.

82 Det må som følge heraf fastslås, at erstatningspåstanden er åbenbart ugrundet, og at den må forkastes i medfør af procesreglementets artikel 111.

Sagens omkostninger

83 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og pålægges derfor at betale omkostningerne i overensstemmelse med ECB's påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

bestemmer

RETTEN (Første Afdeling)

1) Påstanden om patentkrænkelse afvises.

2) Den Europæiske Centralbank frifindes for erstatningspåstanden.

3) Document Security Systems, Inc. bærer sine egne omkostninger og betaler Den Europæiske Centralbanks omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 5. september 2007.

E. Coulon — J.D. Cooke

Justitssekretær — Afdelingsformand